

ZUKUNFT INKLUSION
AVENIR INCLUSIF
FUTURO INCLUSIVO
FUTUR INCLUSIUN

Newsletter Inclusiun en il Grischun 02/2026

Allegra, Ciao, Grüezi

Midada tutga tar la vita – u sco ch'igl ha num savens: ella è l'unica constanta. La stad che va a fin regorda a quai en ina moda e maniera speziala. Cun la scola, cun ina scolaziun u cun ina midada professiunala cumenza per blers umans ina nova fasa da la vita.

Midadas avran novas perspectivas ed ellas envidan da guardar tant enavos sco er enavant. Gist quai vulain nus far cun questa newsletter: Nus guardain tranter auter enavos sin ils World Cafés e sin l'enquista online, infurmain davart svilups actuals e dain in cuc sin projects planisads e sin pussaivladads da cooperaziun vegnintas.

Nus As giavischain ina lectura captivanta.

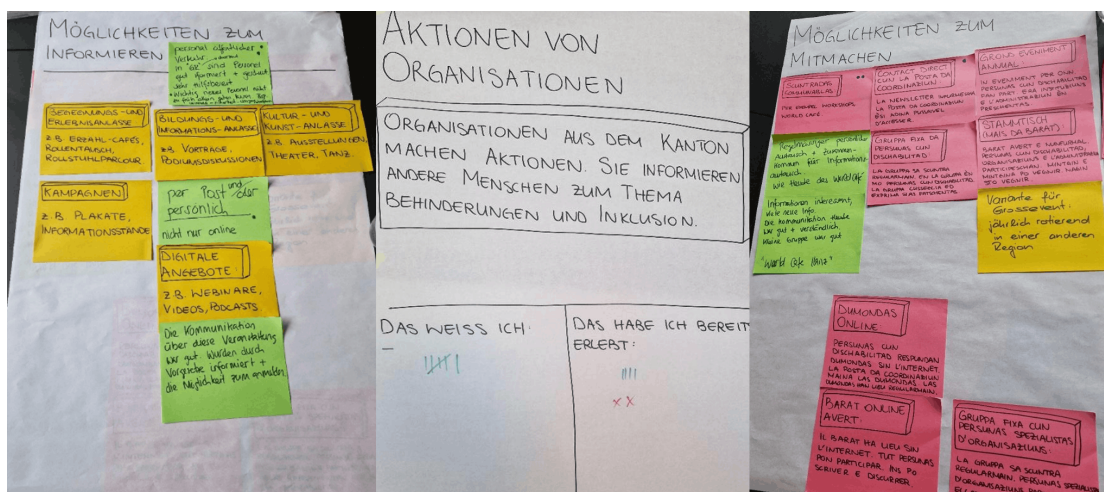
Salids amicabels

Mirko Baur, Manader da l'Integraziun da persunas cun impediments

Jean-Pierre Schneckenburger, coordinaziun per ils dretgs da las persunas cun impediments

Ufficio cantonale del servizio sociale dei Grigioni

World Cafés e retschertga online 2026

Participà, cunreflectà, cunconcepi

Var 50 persunas cun impediments dal chantun Grischun èn sa participadas tranter l'avrigl ed il matg als trais lavuratori (World Cafés) u a l'enquista online. Dus terzs

da las persunas participantas han frequentà in dals lavuratoris a Landquart, Poschiavo u Glion. In terz ha raquintà online da sias experientschas e formulà ses giavischs. Uschia ha pudì vegnir cuntanschida ina participaziun quasi medemamain gronda sco tar ils World Cafés da l'onn 2022.

Las impressiuns dal Post da coordinaziun per ils dretgs da las persunas cun impediments areguard ils lavuratoris al lieu: *«Ils lavuratoris eran caracterisads d'in barat avert ed engaschè. Igl è vegnì discutà e ris, ideas èn vegnidas sbittadas e sviluppadas da nov. Mintgant han fimà ils chaus – gea, ina pausa ha lura fatg bain. Il gentar cuminaivel ha procurà per nova energia e per inspiraziuns frestgas. A la fin n'èn betg mo restads in grond dumber da propostas preziasas e resuns per part sumegliants da tut ils trais lieus, mabain er il sentiment d'avair agì comunablamain en moda averta e per part quasi famigliara.»*

Ils resultats dals lavuratoris e da l'enquista online vegnan actualmain cumpigliads ad in rapport cuminaivel. Quel vegn publitgà las proximas emnas. Tut las persunas participadas survegnan il rapport tant per posta sco er per e-mail.

En lingua facila

Da l'avrigl fin il matg èn sa participadas var 50 persunas cun impediments dal Grischun.

Dus terzs da las persunas èn stads da la partida en in World Café al lieu.

In terz è sa participà a l'enquista online.

Las participantas ed ils participants han partì lur experientschas e lur ideas.

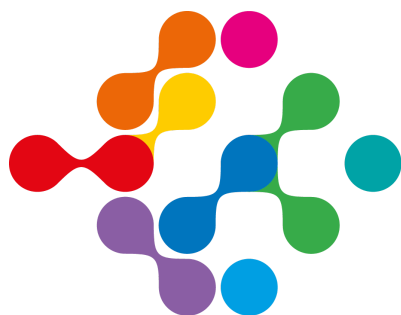
Ussa vegnan cumpigliads tut ils resultats dals World Cafés e da l'enquista online.

Da quai vegn fatg in rapport.

Il rapport vegn publitgà las proximas emnas.

Tut las persunas participadas survegnan il rapport per posta e per e-mail.

Prendai part!

**ZUKUNFT INKLUSION
AVENIR INCLUSIF
FUTURO INCLUSIVO
FUTUR INCLUSIUN**

Gruppa da project chantunala per ils Dis d'acziun naziunals 2027 –
«Ensemen a la lavur!»

Ils Dis d'acziun naziunals 2027 porschan la pussaivladad da render visibel il tema da l'inclusiun da persunas cun impediments en il sector da la lavur e da tschentar cuminaivlamain impuls concrets per il chantun Grischun.

Per che las activitads possian survegnir in vast sustegn e possian vegnir concepidas en moda efficazia, è centrala la collavuraziun d'uschè bleras acturas ed acturs sco pussaivel. En il senn dal messadi central naziunal dals Dis d'acziun 2027 «Ensemen a la lavur!» lantscha il Post da coordinaziun per ils dretgs da las persunas cun impediments perquai ina gruppa da project chantunala. La finamira è da concepir e da coordinar cuminaivlamain la realisaziun dals Dis d'acziun naziunals.

A la collavuraziun èn envidadas – ultra da las persunas cun impediments – er represchentanzas cun in connex al tema da focus da:

- patrunas e patruns e da lur federaziuns represchentantas
- ulteriuras federaziuns, tranter auter da e per persunas cun impediments
- instituziuns e patrunas e patruns cun ina cunvegna da prestaziun chantunala
- vischnancas
- uffizis chantunals

Avais Vus interess da collavurar als Dis d'acziun? Vus pudais annunziar Vossa participaziun per e-mail (jean-pierre.schneckenburger@soa.gr.ch) u per telefon (+41 81 257 26 98) fin ils 23 da settember 2026 al Post da coordinaziun per ils dretgs da las persunas cun impediments.

Ulteriuras infurmaziuns davart la gruppa da project e davart ils Dis d'acziun chattais Vus qua [Link-Pcloud](#).

En lingua facila

L'onn 2027 han lieu ils Dis d'acziun naziunals.

Il tema è la lavur.

Per ils Dis d'acziun datti ina gruppa da project en il chantun Grischun.

La gruppa da project planisescha ed organischescha ils Dis d'acziun en il chantun.

Blers umans duain sa participar.

Bunas ideas vegnan numnadamain sviluppadas ensemen.

Sa participar pon:

- persunas cun impediments
- patrunas e patruns e lur federaziuns represchentantas
- federaziuns, er da e per persunas cun impediments

- instituziuns e patrinas e patruns cun ina cunvegna da prestaziun cun il chantun
- vischnancas
- uffizis chantunals

Vulais Vus As participar?

Alura As annunziar per plaschair fin ils 23 da settember 2026.

Vus As pudais annunziar per e-mail u per telefon.

E-mail: jean-pierre.schneckenburger@soa.gr.ch

Telefon: +41 81 257 26 98

Dapli infurmaziuns davart la gruppa da project e davart ils Dis d'acziun naziunals chattais Vus qua: [Link-Pcloud](#).

Enquista globala davart il stadi da la Convenziun da l'ONU davart ils dretgs da las persunas cun impediments

La Convenziun da l'ONU davart ils dretgs da las persunas cun impediments (CRPD) è vegnida deliberada l'onn 2006 da la Naziuns Unidas. A chaschun da ses giubileum da 20 onns fa l'International Disability Alliance (IDA) in'enquista sin l'entir mund.

Interrogadas vegnan organisaziuns da e per persunas cun impediments sco er lur commembras e commembers cun impediments en persuna. Cun l'enquista duain vegnir rendidas visiblas sin l'entir mund las barrieras existentas e tschentads accents per l'ulteriur svilup da l'inclusiun ils proxims 20 onns.

La participaziun è anc pussaivla fin ils 30 d'avust 2026. Per ina participaziun cliccai qua: [iData](#).

En lingua facila

La Convenziun da l'ONU davart ils dretgs da las persunas cun impediments datti dapi l'onn 2006.

Ella rinforza ils dretgs da las persunas cun impediments.

L'International Disability Alliance (IDA) fa ussa in'enquista.

L'enquista è per persunas sin l'entir mund.

Sa participar pon:

- organisaziuns da e per persunas cun impediments
- persunas cun impediments or da questas organisaziuns

Cun l'enquista vuless la IDA vegnir a savair:

- Tge barrieras datti oz anc?
- Tge duai sa meglierar ils proxims 20 onns?

L'enquista dura anc fin ils 30 d'avust 2026.

Vulais Vus As participar?

Alura cliccai qua: [iData](#).

Savais Vus gia?

Cumpensaziun da dischavantatgs durant la furmaziun professiunala da basa
Emprendistas ed emprendists cun in impediment na dastgan betg vegnir
dischavantagiads en la furmaziun professiunala da basa. Cun la cumpensaziun da
dischavantatgs vegnan gulivads dischavantatgs che resultan d'ina restricziun,
uschia che las medemas schanzas da furmaziun vegnan pussibilitadas.

Per quai datti differentas mesiras. En cas da la cumpensaziun da dischavantatgs
vegnan adattadas las cundiziuns da l'emprender e dals examens. Per exempel
datti:

- pausas pli lungas,
- diever da meds auxiliars spezialas,
- locals d'examen separads u
- dapli temp.

Il cuntegn dals examens u dals criteris da qualificaziun na vegn betg midà. Quai
vul dir che las finamiras da la scolaziun na vegnan betg adattadas. En il diplom
final (attestat federal da furmaziun professiunala, attestat federal da qualificaziun u
attestat federal da maturitad professiunala) na vegn fatga nagina remartga davart
la cumpensaziun da dischavantatgs.

Las emprendistas ed ils emprendists duain inoltrar la dumonda per ina
cumpensaziun da dischavantatgs il cumenzament da l'emprim onn
d'emprendissadi resp. il cumenzament da la maturitad professiunala u cur che
l'impediment sa fa valair. I ston vegnir agiuntadas tut las cumprovas necessarias,
per exempel attests da persunas spezialisadas (persunas d'instrucziun
spezialisadas, medias/medis, e.u.v.). Per la procedura da qualificaziun sto vegnir
inoltrada ina dumonda supplementara.

Ulteriuras infurmaziuns davart la cumpensaziun da dischavantatgs durant la
furmaziun professiunala da basa chattais Vus sin la pagina da l'Uffizi per la

furmaziun professiunala. Cliccai qua: [Cumpensaziun da dischavantatgs – Surveglianza da la furmaziun professiunala](#).

En lingua facila

Persunas cun impediments na dastgan betg vegnir dischavantagiadas en l'emprendissadi u en la maturitad professiunala.

Ellas duain avair las medemas schanzas en la scolaziun.

Perquai datti la cumpensaziun da dischavantatgs.

La cumpensaziun da dischavantatgs gida.

Per exempel datti:

- pausas pli lungas,
- dapli temp per ils examens
- meds auxiliars spezials
- in local d'examen quiet

Las finamiras da l'instrucziun ed ils examens restan però ils medems sco per tut ils auters.

En l'attesta final na stat nagut ch'ina cumpensaziun da dischavantatgs è vegnida permessa.

La dumonda duai vegnir inoltrada il cumenzament da l'emprendissadi u da la maturitad professiunala.

È l'impediment sa fatg valair pli tard?

Alura po la dumonda vegnir inoltrada pli tard.

Tar la dumonda tutgan attests.

Per exempel dal medi u d'autras persunas spezialisadas.

Per l'examen final dovri ina dumonda supplementara.

Dapli infurmaziuns chattais Vus qua: [Cumpensaziun da dischavantatgs – Surveglianza da la furmaziun professiunala](#).

Index d'inclusiun 2026 da la Pro Infirmis

Trais onns suenter l'emprima ediziun publitgescha la Pro Infirmis il matg 2026 la segunda ediziun da l'index d'inclusiun. Var 2'200 persunas cun impediments èn sa participadas al studi ed han contribuì lur experientschas en differents secturs da la vita sco lavur, furmaziun, abitar, mobilitad u temp liber. Ils resultats mussan, nua che l'inclusiun en Svizra ha fatg progress e nua che persunas cun impediments èn vinavant confruntadas cun barrieras en il mintgadi.

Quant inclusiva è la Svizra l'onn 2026 ord vista da las personas pertutgadas? Guardai sezzas e sezs: [Index d'inclusiun 2026: Studi davart l'inclusiun – Pro Infirmis](#).

En lingua facila

La Pro Infirmis ha publitgà il matg 2026 il nov index d'inclusiun.

Al studi èn sa participadas var 2'200 personas cun impediments.

Ellas han raquintà, nua ch'ellas vegnan confruntadas cun barrieras en il mintgadi.

Per exempel tar:

- la lavur
- la scolaziun
- l'abitar
- la mobilitad
- il temp liber

Guardai sezzas e sezs: [Index d'inclusiun 2026: Studi davart l'inclusiun – Pro Infirmis](#).

Acziun – reacziun

Gia per la settavla giada ha Coop appellà il matg al «Di da la bun'ovra» en l'entira Svizra. Ensemen cun organisaziuns partenarias èn vegnidas organisadas var 400

acziuns da participaziun che han encuraschè d'esser solidaric e da sustegnair in l'auter.

Er la Conferenza da personas cun impediments dal Grischun è sa participada cun in'atgna acziun. Ella ha repartì tastgas da cumissiuns ornadas sez, ha sustegnì clientas e clients a pachetar en las cumpras ed han rendì attent – cun pitschens regals – a differents temas.

La Conferenza da personas cun impediments ha scrit en quest connex: *«L'idea da l'inclusiun è stada en il center: Mintgina e mintgin po duvrar agid insacura e s'allegrar. Sems da flurs regalads han rendì attent al Di mundial da sclerosa multipla, portaclavs fatgs sez e bursas èn vegnidas prendidas encunter gugent. Er las bunas tavlinas da tschigulatta da Coop n'han betg mo ils uffants acceptà gugent.»*

Qua vai tar il rapport sin facebook davart l'acziun: [Genial! Il „Di da ... – Conferenza da personas cun impediments dal Grischun | Facebook](#)

En lingua facila

Il matg ha già lieu per la settavla giada il «Di da la bun'ovra» da Coop.

En l'entira Svizra hai dà var 400 acziuns.

Er la Conferenza da personas cun impediments dal Grischun è sa participada.

Ella ha repartì tastgas da cumissiun fatgas sez.

Ella ha gidà clientas e clients a pachetar en las cumpras.

E cun pitschens regals ha ella rendì attent a differents temas.

Per exempel a la sclerosa multipla.

Dapli infurmaziuns chattais Vus qua: [Genial! Il „Di da ... – Conferenza da personas cun impediments dal Grischun | Facebook](#)

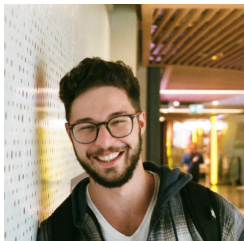
Persuna da contact per ils dretgs e per l'egualitad da las personas cun impediments

Avais Vus dumondas u giavischs? Jean-Pierre Schneckenburger, coordinatur per ils dretgs e per l'egualitad da las personas cun impediments, è gugent qua per Vus. En l'entir chantun accumpogna e promova el projects ed è la persona da contact per dumondas davart ils dretgs e l'egualitad da personas cun impediments.

Avais Vus dumondas u giavischs? Jean-Pierre Schneckenburger, coordinatur per ils dretgs e per l'egualitad da las personas cun impediments, è gugent qua per Vus. En l'entir chantun accumpogna e promova el projects ed è la persona da contact per dumondas davart ils dretgs e l'egualitad da personas cun impediments.

En lingua facila

Avais Vus dumondas u vulessas Vus ans dir insatge?
Vus As pudais annunziar gugent tar Jean-Pierre Schneckenburger.
El lavura per ils dretgs e l'egualitad da las persunas cun impediments

Jean-Pierre Schneckenburger
Post da coordinaziun per ils dretgs da las
persunas cun impediments
Telefon: +41 81 257 26 98
E-Mail: Jean-Pierre.Schneckenburger@soa.gr.ch

Uffizi dal servetsch social chantunal dal Grischun
Grabenstrasse 8
7001 Cuir
Tel. +41 81 257 26 54
info@soa.gr.ch
www.soa.gr.ch

Kantonales Sozialamt
Uffizi dal servetsch social chantunal
Ufficio del servizio sociale cantonale

[Visar](#)
[Registru](#)